

ב מ ע ר ק ה

תביעות וסמכות

הסתלפות-מושגים בלתי נמנעת מלווה את נסיונו של השלטון הבריטי בארץ-ישראל להוסיף ולהתעלם מן המציאות של ראשית הקיום היהודי-המלכותי בארץ. יתכן כי הסתלפות זו לא זכתה עדיין לביטוי בולט וגרוטסקי כזה שניתן לה בוידה על א"י בביה"נ הבריטי בחודש אבגוסט. בוידה זה הרבו לדבר על "הצורך בשיתוף-פעולה" מצד כוח-הבטחון המאורגן והעצמאי של הישוב. היתה כאן עדות חותכת להודיה למעשה — והודיה מאונס — באותה מציאות, שהעם העברי היושב כבר בארץ מהווה בה גורם מדיני ובטחוני בפני עצמו. על כל פנים, נתברר הדבר ברר היטב, כי בלי להביא בחשבון ממש את הגורם היהודי, — אין שום אפשרות לטפל טיפול ריאליסטי בכל הנוגע במציאות-החיים, המדינית וההגנתית, בא"י.

אלא שעדיין חסרה הנכונות להסיק מכך את המסקנות ההגיוניות ההכרחיות והמחייבות. פונים אל הישוב המאורגן, — על גילויי ארגונו ושטחיו השונים — בתביעות לקיים פונקציות שהן ממלכתיות בהחלט — בלי להכיר בסמכותו הממלכתית המפורשת למלא תפקידים אלה. על-כן כה קולעת היתה השאלה, שנשאלה בוידה זה בביה"נ:

"הנה אתם תובעים מאת ה"הגנה" כך וכך; וכי לא תנסו לתבעה לדיון למחרת כל מעשה שתעשה, על שנטלה לעצמה את הזכות לעשותו?"

אם לתפוס לשון של גזירות-שוות ודוגמאות — עם כל אי-הזוהות שביניהן — נמצא, כי השלטונות ואנשי-הפרלמנט הבריטיים מנסים, כבר היום, לתבוע מן הגורם היהודי, שינהג, נניח, כדרך שנהגה ממשלת אירלנד לאחר שבריטניה הודתה בעצמאות רובה של ארץ-האירים; אך בניגוד לדוגמה האירית באה כאן התביעה לפני מתן העצמאות, — דבר שאיש מבני אנגליה לא היה מעלה אז על הדעת — והיא מכוננת אל כוחות, שהשלטון הבריטי רואה אותם ככוחות-מתחרת, ואל "העדה" היהודית, שעדיין לא הודו במציאותה כעם, הזכאי לממשלה מוכרת ומוסמכת משלו.

אכן, סבך זה שבו נסתבכו תביעות הבריטים ומושגיהם, מעיד רק על פיגור במושגים לזכות המציאות המדינית הדינמית של ריבונות עברית למעשה. המתהווה יום־יום ואינה צריכה אלא הודאה רשמית. הסתירות הרבות והחריפות של הזמן הזה נובעות, בראש וראשונה, מהעדרה של הודאה בממלכתיות העברית המתהווה. הודאה זו תבוא בהכרח, — אך ככל שתקדים לבוא כן תהייה התפתחותו של הישוב וקדמתה של הארץ בריאות יותר ומופרעות פחות.

אל פרצות!

בין שאר גילוייהן של סתירות הימים אשר ל"פרוס־ההכרעות" ותקופת המעבר (שיתכן כי יהא צורך למדדה בשנים, ולא בחדשים בלבד) היו גם ימי הזעזועים של אמצע אוגוסט בת"א־יפו ובסביבתן. בשעת כתיבת שורות אלו (20.8.47) נדמה, כי יש סיכויים להרגעה. מי יתן וכן היה. אך אין ודאות באמונה, כי לא תיתכן התלקחות מחודשת, אם באותו מקום עצמו ואם במקומות אחרים, אם במסיבות דומות ואם בבימוי שונה לגמרי. הדבר עלול להתרחש אגב שלבי מתיחות בהכרעת גורלה של הארץ, או מתוך חשבונות טכסיסו של מישור, המושך, אם ממרחקים ואם מקרוב, אך מאחורי הפרגוד, בחוטים סמויים, המפעילים בובות־פוליטיות על קרשי הבמה הארצישראלית (גם שוד ו"גום" — לפעמים חזיונות פוליטיים הם). "העמדה החדשה" שנקטו השכבות המנהיגות בקרב הערבים בענין שמירת־השלום, עם כל החיובי המשמח שבה, אין לראותה עדיין כוודאות אורגנית, ותמורות במסיבות חיצוניות ובחישובים עלולות לשנותה.

בעצם, הלך מחשבות זה וצירוף מושגים אלה היו כל־כך מקובלים ושיגורים בציבורנו, עד שהסכנה לאמיתה, סכנה לבטחוננו ולעמידתנו על המשמר, עלולה לבוא לא מתוך התכחשות לכך, אלא דוקא־ מחמת ההתרגלות היתירה. כי "ההתרגלות" היתירה לסיכוי־הסכנות ולסיכוי־הזעזועים עלולה ליטול מהם את ערכם המדרבן, הממריץ, המרבה ערנות וכווננות. כל שכן שהשמירה — על גלגוליה וגילוייה השונים (למן שמירת אדם על רכושו, דרך שמירת ישוב על בטחונו, וכלה בשמירת מדינה בכוחה הצבאית) — היא מקצוע מיוחד במינו שכל עיקר תכליתם של העוסקים בו הוא למנוע את ההכרח להשתמש בו שימוש מלא ולמנוע את הצורך להסתייע ביכולת שמקצוע זה מקנה לבעליו ובתנופת המחץ שהוא מטפח. מלחמה לנו בכל אדישות ובכל דחייה, הנובעות מ"התרגלות" מעין זו. בחודש סיון נכתב אצלנו, במדור "במערכה" ("מול סכנות מבית ומחוץ")

התביעה העליונה לתבונתה המדינית של ההנהגה הציונית היא: לעשות את כל האפשרי במסגרת התנאים הקיימים והכוחות הפועלים סביבנו כדי

למנוע את ההכרח בעמידת-חזית מעין זו; אך לא בידיה בלבד תהא ההכרעה בכך. ועל הישוב העברי, והתנועה הציונית שבכל אתר, לבחון ולהכין את עצמם לקראת כל מבחן אפשרי.

מבחן גדול וכולל כזה הוא בגדר האפשרי: אך מבחנים רבים, קטנים הרבה יותר מזה, אך אולי לא פחות גורליים ממנו מבחינת כל העלול להסתעף מהם. הם לנו בגדר ודאות. הכוונה היא גם לזעזועי הכלכלה ועצביו הציבורי (ושנים אלה עלולים להיות קשורים זה בזה), וגם לגבי גזירות חלקיות „מטרידות“ ופרשת ההיאבקות על העליה, (אשר תצריך השנה את גילוי מלוא התוקף והנאמנות שבעמידת הישוב בארץ ומחנות המתדפקים על שעריה), וגם למבחניו היום-יומיים של בחון הישוב וכל יחסיו עם הסובבו. לגבי כל „איורי-הסכנה“ האלה יפה תוקפו של הציוני האחד: תכונה בעוד מועד, בדיקת מערכותינו ובדק חומותינו, עין פקוחה ועוז של עשיה. והשבויות האחרונים הבליטו ביתר שאת, מה רב הקשר שבין המבחנים ה„קטנים“ האלה, המצריכים עמידה-על-המשמר במועדה, לבין הסכנות להתלקחות של חזית גדולה יותר. נתברר פעם נוספת — ובני ה„דור“ החדש שבתנועה, אלה שאינם זוכרים מנסיון חייהם הפרטיים, את לקח המערכות הקודמות שעברו עלינו בארץ-ישראל, אפשר שילמדו מזה פרק חדש, — והותיקים יותר יחדשו את זכרון הנשכחות — כי רק בעמידה המתמדת והמלאה על המשמר טמונה האפשרות, במידה שהדבר תלוי בנו, למנוע סיכוכים גדולים וחמורים יותר, אשר גם את התכונה לקראתם מחייבים בטחוננו ושלום מפעלנו. — — —

אכן, „פירצה קוראת לגנב“; ומשנכנס הגנב — מתרבים הסיכויים להתנגשות אתו, עם משפחתו, עם שבטו, ועל כן — אל יהיו פרצות. זהו הלקח הראשון, הישן והחדש. רק בכוחו אפשר להפחית את חומרה-ההבצר אשר בידי מפחיו התבערה. רק כך יובטח העורף הבטחוני (והמדיני) של חזיתנו הגדולה, ההיסטורית, הגורלית. ה„פרוזה“ של שמירה יום-יומית (שמירה — גם פשוטו כמשמעו), אשר יש בה כדי לחסוך דמים (ובחשבון האחרון — תרתי משמע), להפחית סיכסוכים, להרבות חסינות בטחונית וחוסן מדיני למפעלנו — פרוזה זו של שמירה יום-יומית היא-היא אחד המעשים החלוציים והמדיניים החשובים ביותר בתקופה דרוכה זו. מי יתן ויובן הלקח בכל פינה מפניות ישובנו וישמש קרמנח לכל מועצה מקומית, לכל ועד מושב, לכל סדר-עבודה, לכל רפור-שמירה.

החדשים שעברו בינתיים אך הגבירו את חיוניותם של הציונים הנ"ל: החל משמירה-עצמית צנועה ומהטלת מרות, נוסח „משמר-אזרחי“, ועד לעמידה מאורגנת ומרוכזת בשער; מעזרה ראשונה וכיבוי שריפות — ועד ליישוב ההדורים בין עמים שכנים, השלטת רגש-הבטחון בקרב שניהם ועקירת העשבים השוטים של הזדון — לתפקידים אלה, לכל התפקידים האלה כולם, נדרשת, בראש וראשונה, ההתגייסות בעוד מועד, ההתארגנות הציבורית המוסמכת, ההתאמנות התכליתית בהקדם.